

אין לה כמעט מה לומר. להיפך. מה קרה? תיקח אדם כרוחב של עיר ותשי אל אותו מה ההבדל הכלכלי-חברתי בין המי ערך לליכוד, 19 מ20 לא יוכלו להגדיר הבי דל.

אני בין ה-19.

לא אניד איפה אני. ואתה עומד מול מיפ לגה פופוליסטית, שקשה לך מאוד להתווכח איתה בנושאי-כלכלה, והיא לא יוצרת לך מיסגרת רעיונית כפי שתאצר יצרה. בעצם, ההבדל האמיתי זה בנושא המדיני. זוהי היום הנקודה העיקרית. הליכוד עושה מילחמה נגד הריכוז עם אש"ף, כי הוא מבין שרק כאשר ידברו עם אש"ף יפתח הפתח למשאומתן, ורק אז יהיה משאומתן על מיכ לול הוותורים. לכן הוא עומד על העניין של אש"ף.

זה תהליך אדיר של רמוניזציה, והמערך מסייע לו, כי הוא לא עומד מולו. ואם המערך לא יהיה אלטרנטיבה, אין לו שום סיכוי. אין בו כיום שום זוהר מיוחד, שביא אנשים לכר חור בו בגלל סיבות אחרות.

אתה מציע למערך ללכת לבחי-רות עם הסיסמה, "לדבר עם אש"ף"? אני מציע שהסיסמה המדינית תהיה לדבר עם אש"ף. אבל אני מציע שבפירוש נאמר: אנחנו נדבר עם אש"ף, ונשמור על הפרמטרים הבטיחוניים וגבולות-בטיחון.

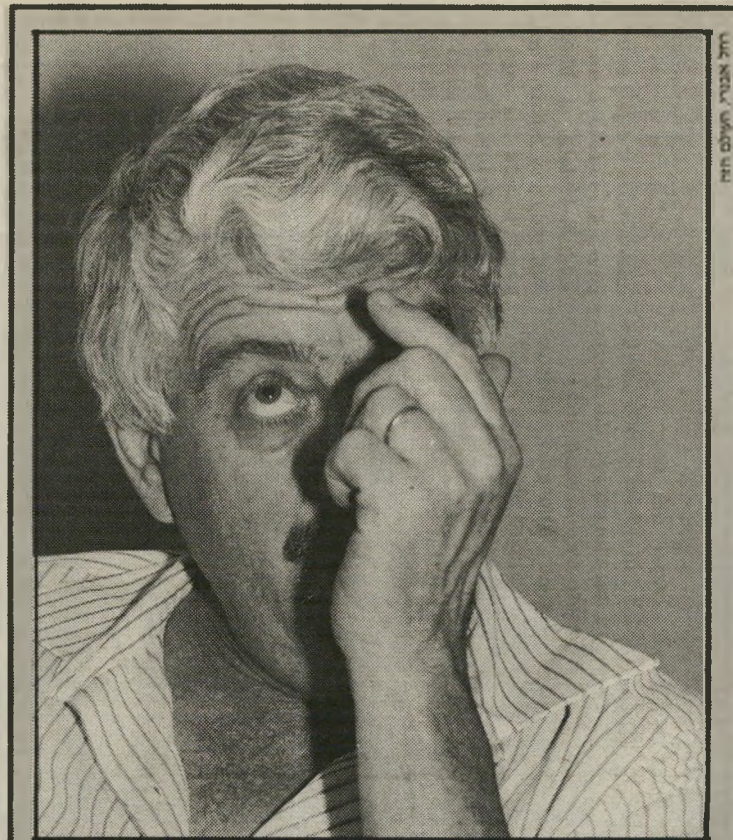
אתה יכול להביא את יצחק רבין לקבל את העמדה הזאת?

אם הבחירות היו מחר, לא. אבל...

ואם בעוד שנה, שנה-החוצה?

תלוי מה יהיו ההתפתחויות באינתיפאדה, וגם מה תהיה עמדת אש"ף. אני חושב שלא היתה חרווה מיוחדת מההחלטות האחרונות שקיבל פת"ח. לי, ררך אגב, נדמה שאש"ף עם המנהיגות שלו, ובראשה ערפאת, טועים בעני יין היוזמה של שמיר. הם היו צריכים לומר על רעיון-הבחירות קודם-כל כן גדול מאוד, ורק אחר-כך לומר את ה"אבלים" שלהם.

עווי לנראו כתב לפני כמה בודרשים מאמר מדוע על הליכוד לשלול את היוזמה. אם היה כתוב במקום עווי לנראו עווי ברעם, הייתי חותם על המאמר, רק המסקנות שלי שונות. הוא אמר שזה עירעור מוחלט של הסטאטוס-

החל אבנר תעלים הוא

שאלה: צריכים כישורים מיוחדים כדי להציע מועמדות לראשות-הממשלה?
תשובה: אני מסתכל בכל הרמטכ"לים של צה"ל. יש ביניהם מוכשרים, ויש ביניהם אחדים שאחרי שאתה רואה אותם בכנסת ובממשלה, אתה אומר לעצמך: איך צה"ל עבר את מה שעבר יחד איתם?

ה-50 על אבא חושי ועל יוסף אלמוגי? המפלגה מוכרחה להבין שהיום הדרך היי חידה — הרצינאלית וגם האמוציונאלית — היא להגיע לבוחר הפשוט. דרוש יותר קשר עם העם, פחות התנשאות. יותר מכל דבר אחר דרושה למיפלת-העבודה אמינות. הנושא של האמינות הוא נושא מרכזי במיפ לגת-העבודה.

אנחנו אומרים דברים, ולא מאמינים לנו שאנחנו-מתכוונים לזה. נוה לי לומר "אנחנו", כי לפעמים אני מרגיש שאני לא נמצא כיום במצב של מי שלא מאמינים לו. אולי משום שלא נכנסתי לממשלה. אולי בגלל דברים אחרים. בחלקים די גדולים של הציבור נותי נים בי אמון כשאני מדבר. אבל אומרים: זה לא משנה, לא מאמינים לכם, לא מאמינים שאתם מתכוונים למה שאתם אומרים.

זו בעייה של מנהיגות. כידוע לבולנו, זוהי בעייתו של מפי 1 ברי שימת המערך לבנסת. אולי פחות של מפי 2, יצחק רבין. עובדה היא ששימעון פרס, אחרי כליכך הרבה מערכות-בחירות שהוא עמד בראי שן, לא הצליח להתגבר על הבעייה הזאת. אולי זוהי בעייה שאין לה פיתרון לגבוי.

כך מתעוררת הבעייה האישית. באנגליה, כשאדם מפסיד בבחירות, הוא הולך. אם הוא מפסיד בפעם השנייה, הוא בוודאי הולך. אצלנו יכול אדם להפסיד מערכה אחרי מועי רכה, ולהישאר בראש. זה לא מוזר? טוב, בגין היה דוגמה ניצחת בעניין הזה.

אבל בגין לא היה באותו המצב. בגין עמד בראש מיפלת-אופוזיציה קיצונית, לפי התפיסה של אז, ולכן היתה לו בעייה של לגיטימציה. לבי גין לא היתה בעייה של אמינות. להי פך, היתה לו בעייה של אמינות-יתר. האמינו שהוא קיצוני מדי, והי יה עליו ליצור לעצמו תדמית של אדם שיכול להנהיג מדינה שלמה, ולא רק פלג אחד. לכם יש בעייה הפך בה. נדמה שאף אחד אצלכם אינו יודע מה לעשות בנידון.

מנהיג, הנה השאלה

קוו, גיבוי בין-לאומי של הנבחרת הפלסטינית שיתכתר. הוא רואה, בעצם, שזה שלב לטייר פוד כל המחשבות לסיפוח והסיפוח-הוחול. אש"ף רוצה תנאים מוקדמים. הוא רוצה נסיגה מהשטחים שבהם תהינה בחירות, רור צה הבטחה מישראל על דמותו של ההסדר הסופי. אני לא מבין למה הם לא רואים אפילו כפיתרון-כיניים את העניין של הבחירות. להי ערכתי גם שמיר וגם ארנס, מנקודת-ראותם, טעו כהצעה שלהם לבחירות, ולרעתי גם ארי צות-הבחירות וגם מיפלת-העבודה היו צריכות לתמוך בה.

נניח שמיפלת-העבודה היתה מגבשת עמדה מאוחרת. האם זה היה מספיק כדי להעביר משהו במי דיניה?

אני לא בטוח. יש תהליכים היסטוריים, דמוגרפיים-סוציולוגיים-פוליטיים, שהם לא לטובת מיפלת-העבודה. אבל בפוליטיקה קשה להינבא. הייתי לפני שנתיים וחצי באב-גליה. תאצר חורה אז מברית-המועצות והכי ריזה על בחירות. קינז היה חיוור כמו הקיר. מיפלתו היתה מפוצלת. עכשיו הוא עשה שינויים פוליטיים ואידיאולוגיים, והוא מר

לא פעם התבטאתי, אחרי הבחירות, שאני לא מעריך ששימעון פרס יוכל להוביל את המיפלה לניצחון. ואני חייב לומר שכבר תקופה ארוכה אני חושב את זה. ב-1984 אפי לז הצעתי את נבון, לעמוד בראש הרשימה. זה היה מרוב אכזבה מהיכולת לעמוד מול הליי כוד, ותקיחה שלאחר לבנון ואריק שרון נעי מיד משהו שיוכל להצית בעם את האווירה. אני מודה — ואני לא מתבייש לומר זאת — יש לי יחס מאוד אמביוולנטי כלפי שימי עון פרס. אני ראייתי אותו מקרוב בתקופת היותו ראש-הממשלה. היו לי איתו חיכוכים לא-מעטים. אבל הוא תיפקד באופן יוצא מהכלל. היתה לי גם הערכה — שהתבררה אחר-כך כמוטעית — שהעובדה שהוא היה ראש-ממשלה הביאה אותו להתגבר על כל הבעיות שלו בציבור. הוא היה יותר מקובל, הוא התקבל מאוד יפה.

אבל כנראה שהיתה זאת שיכבה דקה מאוד של אמון, על גבי שיכבה מאוד עבה של חוסר-אמון. אחרי הרוציה קרה מה שקרה. מוכרחים לומר על שימעון פרס שהוא הי מועמד הכי טוב שיש כיום במדינה להיות ראש-ממשלה, אבל לא למשהו אחר.

לפתוח את עצמה לפני הציבור. הרי אין לה מה להסתיר.

כאשר מיפלת-העבודה נפלה ב-1977, היא נפלה על מצע מאוד רדי: תנועה קיבוצית, תנועה מושבית, משק-העובדים. אני לא יודע מה היה מצבה של מיפלת-העבודה אילו היי תה נופלת בעוצמה כזאת עכשיו, היום. משק העובדים איבד חלק אדיר מעובדיו. התנועה הקיבוצית היא בבעיות מאוד-מאוד קשות, דבר שגורם גם לוויכוחים חברתיים אמיתיים בתוך הקיבוצים עצמם.

במצב כזה אין למיפלת-העבודה על מה להגן. היא מוכרחה להיות מיפלה פתוחה. היא מוכרחה להיות מיפלה של עם. המצביעי בעד חרות מגיע בדרך-כלל להצבעה מפני שיש זיקה חזקה בינו לבין המיפלה, בינו לבין המנהיג. המצביעים בעד מפא"י היתה להם זיקה למקום-העבודה אבל לא היה לבוחר קשר אמיתי לא למיפלה ולא למנהיג.

מאז בן-גוריון. עכשיו, כשנשכרו המיסגרות, עדיין מנסים לארגן את המיפלה במיסגרות שלא קיימות. מה יש לך היום? תהליך בוסיזם? אתה יכול לכתוב כיום את מה שכתבת בשנות